

Rok 1989

Obec Ladce v roku 1989

Počet obyvateľov v obci Ladce sa oproti roku 1988 nepatrne znížil. Spôsobilo to zvýšenie vysťahovania. Počet obyvateľov bol na sklonku roka 1989 2 698, z toho v Ladcoch 2 141 a v Tunežiciach 557 obyvateľov.

V roku 1989 sa v Ladcoch:

- narodilo 36 detí
- zomrelo 30 občanov
- prisťahovalo sa 77 obyvateľov
- odsťahovalo 92 obyvateľov
- na MNV Ladce uzavrelo sa 23 sobášov.

Na základe uznesenia vlády SSR č. 199/87 o sčítaní ľudu, domov a bytov k 1.12.1990 Rada MNV v Ladcoch schválila po doporučení názvoslovnej komisie Rady ONV návrh názvov ulíc v našej obci.

Ulica Klementa Gottwalda

štátna cesta E16 od nadjazdu Ladce po nadjazd Tunežice

Ulica Júliusa Fučíka

od pamätníka SNP po železničné závory

Ulica Ľudovíta Štúra

od kameňo-sochárstva, dedina Ladce po OOU, vrátane ulice po reštauráciu, ulica Pagáč Jozef a Kalus Pavol

Ulica P.O. Hviezdoslava

od Faturík Jozef po Peterka Milan, vrátane ulice po Ján Janko

Ulica Kukučínova

od Koyšová Mária po Kukuliaš Rudolf

Ulica L. Novomestského

od Peterka Jaroslava po Gajdošík Florián, vrátane po Peterka Jaroslav

Ulica Janka Kráľa

od železničných závor Ladce po kameňolom, celá časť Horné Ladce, vrátane ulice smerom na Podhorie

Ulica Petra Jilemnického

bytový fond PLCA, MsPBH „pánska záhrada“

Ulica Jána Bottu

od Pavol Hrdina Tunežice po Vojtech Kuman Tunežice

Ulica J.G.Tajovského

od Koiš Anton Tunežice po Nemeč Pavol Tunežice

Ulica Kalinčiakova

od Bielik Jaroslav Tunežice po Hollý Ján Tunežice

Ulica Ľudmily Podjavorinskej

od Českovej Márie Tunežice po Kantoríková Mária Tunežice

Ku koncu roka 1989 sa začala prečíslovacia akcia tak, že čísla dostanú aj voľné stavebné pozemky a tak budú po postavení rodinných domov čísla vždy nasledovať po sebe, čo uľahčí orientáciu v obci.

Politické a spoločenské udalosti v obci v roku 1989

Voľby do Federálneho zhromaždenia

Prijatím rezignácie poslanca Snemovne národov F. Kožíka, predsedníctvo Federálneho zhromaždenia vyhlásilo doplňovacie voľby vo volebnom obvode číslo 118 so sídlom v Ilave. V týchto voľbách, ktoré sa uskutočnili 20. apríla sa uplatnili niektoré demokratizačné prvky a to v tom, že sa volilo z dvoch kandidátov. Na návrh ROH boli pripravení a doporučení Národným frontom títo kandidáti:

Ivan Marušinec, 44 – ročný, ženatý, strojný zámočník v ZŤS Dubnici nad Váhom a

Karol Ondrička, 42 – ročný robotník, sklenár v Lednických Rovniach.

Voľby sa uskutočnili 20. apríla 1989 od 7. do 18. hodiny vo volených miestnostiach v ZK ROH Ladce a v MKS – pobočka Tunežice. Každý volič upravoval volebné lístky tak, že prečiarkol meno toho kandidáta, s ktorým nesúhlasil.

Väčšinou hlasov v celom obvode bol zvolený Ivan Marušinec.

Oslavy oslobodenia a 1. máj

Oslavy oslobodenia obce sa konali už tradične 30. apríla. Asi 900 občanov a mládeže sa zúčastnilo lampiónového sprievodu a kladenia vencov k pomníku padlých v II. svetovej vojne.

Predtým – 28. apríla boli v obradnej miestnosti MNV prijatí najlepší pracovníci obce, ktorých fotografie sa umiestnili v Galérii najlepších obce. V obradnej miestnosti za prítomnosti zástupcov organizácii a vedení závodov dostali vyznamenaní Ďakovné listy s fotografiami a upomienkové darčeky. Do Galérie Ladiec sa dostali a do pamätnej knihy boli zapísaní nasledovní občania:

Ján Čemeš, Považské cementárne

Irena Gajdošíková, učiteľka Materskej školy

Oľga Habánková, JRD 1. máj Košeca

Emil Kojtál, Stredoslovenské kameňolomy a štrkopiesky

Dominik Košťalik, Vodná elektrárň

Edmund Košťalik, Považské cementárne

Mária Košťaliková, OTEX Ladce

Ján Kvasnica, poslanec MNV

Viktor Lihocký, vedúci predajne Domáce potreby

Jozef Martinák, predseda Slovenského zväzu záhradkárov

Mária Remová, ZŠ Ladce

Vendelín Vaniak, OOU Ladce

Ing. Bohuš Zajac, Považské cementárne

Manifestácia na 1. mája sa konala ako obvykle v Ilave. Ani v tomto roku sa nič nezmenilo v systéme organizácie a obsahu týchto osláv a tak boli dosť formálne.

Oslavy Slovenského národného povstanie

Konali sa 29. augusta 1989 v novej prístavbe kultúrneho domu vo veľkej reštauračnej miestnosti za prítomnosti 150 občanov. Zhromaždenie sa konalo súčasne ako verejná schôdza, na ktorej sa zhodnotila situácia v obci, najmä životné prostredie, výstavba, obchod, služby. Po schôdzi, za sprievodu dychovej hudby sa odobrali účastníci k pomníku padlých v II. svetovej vojne, kde položili vence.

Obnovená družba

Začiatkom septembra navštívila našu obec delegácia družobnej obce Štēkeň v okrese Strakonice. Styky našich obcí trvajú od polovice šesťdesiatych rokov. Iniciátormi obnovenej družby sú najmä požiarnici. Z toho dôvodu sme okrem funkcionárov obce: tajomníka a predsedu MNV, zástupcov spoločenských organizácii privítali aj družstvo požiarnikov, ktoré sa mimo súťaží zúčastnilo celoslovenských požiarnických pretekov CEVA.

Oslavy storočnice výroby cementu v Ladcoch

Oslavy stého výročia výroby cementu sa uskutočnili postupne od júna do júla 1989 a niektoré pokračovali vo forme súťaží strelcov, požiarnikov a iných aj v septembri 1989. Oslavami žila celá obec a podrobnejšie ich opisujem v časti „Považské cementárne“.

Historické politické udalosti

Vskutku historické udalosti sa udiali po 17. novembri 1989, kedy spomienková manifestácia /Medzinárodný deň študentstva/ v Prahe prerástla v demonštráciu a po drastickom zásahu bezpečnostných orgánov na demonštrácie po celej republike. Vzápätí bol vyhlásený štrajk študentov, stávka divadiel po celej republike. Demonštrácie a mítingy mali ako základnú požiadavku zmenu – demokratizáciu politického, ekonomického a spoločenského života. Dlhو sa hromadiace problémy vyrástli napokon v nespokojnosť väčšiny obyvateľstva s dovtedajšou politikou vedenia KSC a štátu a vôľou ísť novou, demokratickejšou cestou.

V Ladcoch občania, rovnako ako v celom štáte sledovali udalosti a aj tu sa väčšina prikláňala za demokratizáciu. Okrem mladých však vcelku nevyvíjali mimoriadnu aktivitu. Veľa sa diskutovalo o prítomnosti, minulosti i budúcnosť republiky, komentovali sa udalosti v Prahe, Bratislave, ale i v susedných štátoch v NDR, Rumunsku a celej východnej Európe.

Začiatkom decembra bol založený výbor občianskej iniciatívy „Verejnoscť proti násiliu, ktorý zvolal na deň 9. decembra 1989 o 16. hodine do kultúrneho domu verejně zhromaždenie. Za účasti asi 200 občanov sa prerokovali otázky, ktoré občanov zaujímajú z celkového vnútropolitického diania. Najviac sa však zaujímali o problémy obce, ktoré sa z rôznych dôvodov riešili pomaly. Hovorili najmä o zdravom ovzduší, vode, o obchodnej sieti a ďalších otázkach. Na záver občania zvolili výbor VPN /Verejnoscť proti násiliu/. Ostatné podrobnosti konca roku 1989 v spoločensko-politickej oblasti na všetkých pracoviskách : Považské cementárne, školy v Ladcoch, Vodná elektrárne atď. opíšem v kronike za rok 1990.

Výstavba obce

Kultúrny dom

V roku 1989 sa ukončila rekonštrukcia a prístavba kultúrneho domu. V máji ho stavbári – Stavindustria Dubnica nad Váhom a Okresný stavebný podnik dali do užívania Závodnému klubu ROH a celej verejnosti.

Pre príjemný pobyt v starej časti kultúrneho domu a pre ekológiu sa urobilo najviac tým, že sa z kúrenia na tuhé palivo prešlo na parné kúrenie napojené z cementárne. Celkom nová je vodoinštalácia vo vnútri budovy, prebudovali a upravili sa WC. V celej budove sú nové podlahy z konglomerovaného kameňa a z parkiet. Hercom sa novoupravili a rekonštruovali šatne – obložili sa tatranským profilom. V celej budove sú nové maľovky a nátery dreva.

Veľmi dôležité pre ďalšiu životnosť tejto budovy sú izolácie suterénov, kde doteraz prenikala vlhkosť. Na celej veľkej budove opravili a nastriekali fasády a vymenili celú strechu za plechovú.

Opravy priniesli aj viaceré zlepšenia. Kultúrny dom získal pre svoju činnosť nové priestory. Prerobením kulisárne vznikla miestnosť pre dychovú hudbu, knižnica sa rozšírila o dve miestnosti – vzniklo detské oddelenie. Novú miestnosť má aj AMFI-klub a ďalšie miestnosti, ktoré sa izoláciou odvlhčili bude ZK môcť v budúcnosti využiť pre krúžky.

K celkovej rekonštrukcii pribudli nové ťahy na javisku, záclony, rozhlasová aparátúra a najmä nábytok.

Okresný stavebný podnik v Považskej Bystrici /Ilava/ začal rekonštrukciu v októbri 1987 a ukončil v máji 1989. Celkový náklad bol 3 200 000 Kčs.

Dodávateľmi prístavby bola Stavoindustrira Dubnica nad Váhom, ktorej pracovníci postavili samotnú budovu. Ako výpomoc pracovali tu aj uční Osobitného odborného učilišťa. Drevené obloženie je od Drevovýroby Prievidza, stredisko Púchov. Prístavbou sa získalo mnoho nových priestorov. Na prízemí sú tri väčšie miestnosti, ktoré podľa predbežného rozhodnutia bude využívať Klub mládeže, ďalšie miestnosti ako zasadačky a prednáškové miestnosti. Na poschodí sa zriaďuje reštaurácia, ale jedna miestnosť pre 120 ľudí sa bude využívať aj na verejné zhromaždenie, konferencie, svadby a iné spoločenské podujatia.

Pohostinstvo III. cenovej skupiny zriadila Jednota SD Považská Bystrica.

Stavba stála 4 276 000 Kčs a drevené obklady 850 000 korún.

Nová strecha na kaštieli

V roku 1989 na náklady Osobitného odborného učilišťa /cez KNV Banská Bystrica/ sa oplechovala strecha barokového kaštieľa v Ladkoch. Novú strechu v rekordnom čase a v dobrej kvalite urobili pokrývači JRD Pruské. Nová strecha stála takmer jeden milión korún.

Zlepšené komunikácie

V roku 1989 sa pokračovalo v zlepšovaní povrchu miestnych komunikácií, ktoré sa začalo v roku 1988. Asfaltové koberce, zásluhou Považských cementární dostali cesty a chodníky medzi bytovkami a tak sa značne zlepšil prístup do týchto domov. Riešilo sa aj občanmi kritizované zábradlie na križovatke /Lúčkovský potok/. Na krátkom úseku od hlavnej cesty po prvý mostík sa potok prekrýva umiestnením betónových panelov. Práce uskutočňuje Štátna melioračná správa.

Nové byty

Koncom roka 1989 sa dala do užívania rekonštruovaná bytovka tzv. „Pauera dom“, ktorej rekonštrukciu veľmi dlho robil Okresný stavebný podnik. V bytovke sú jednoizbové a dvojizbové byty – spolu 12.

V tom istom čase začali pracovníci Pozemných stavieb budovať 24 – bytovú jednotku. Stavia sa na mieste starých kolónii, z ktorých posledná sa demolovala tiež v tomto roku.

Investorom sú Považské cementárne a 24 bytov stavaných systémom družstevnej výstavby bude obývaných pracovníkmi cementárne. Bytovky majú byť ukončené koncom roka 1990.

Vodovod

Aj v roku 1989 pokračovala výstavba najdôležitejšej stavby v Ladcoch – vodovodu. Do roku 1989 prešli niektoré nedorobky a kolaudačné závady, ktoré bolo treba odstrániť. Pri výstavbe sa stále pracovalo na tzv. prvej etape, teda vodojem a rozvod časti Horné Ladce a súbežne sa projekčne zabezpečovala II. etapa – ďalší rozvod vody asi za 5 miliónov Kčs, kde sa uskutočnil výber staveniska.

Miestny národný výbor a jeho činnosť

Zasadenie MNV

Plénum MNV zasadalo v roku 1989 päťkrát /január, marec, jún, september, december/. Počas roka sa počet poslancov nezmenil. Nezmenila sa ani aktivita – viacero poslancov si plnilo povinnosti veľmi dobre, niektorí však menej. Medzi najlepších patrili všetci členovia rady MNV, predsedovia komisii, ale i niektorí ďalší.

Na všetky plenárne zasadania boli prizývaní zástupcovia spoločenských a záujmových organizácii Národného frontu, zástupcovia podnikov, škôl a inštitúcií. Ani zďaleka nie všetci využívali túto možnosť vplývať na verejné veci.

Plénum MNV sa zaoberalo otázkami výstavby obce, životného prostredia, výchovy a kultúry a všetkými otázkami, ktoré prerokovávala Rada MNV. Medzi tieto otázky patrili služby, obchod, plnenie koncepcie sociálnych a zdravotných opatrení a ďalšie. Stredobodom boli pripomienky poslancov a občanov z verejných zhromaždení. Verejné zhromaždenie – skladanie účtov poslancov voličom sa uskutočnilo v auguste 1989.

Rada MNV pracovala v zložení:

Rudolf Galanský – predseda

Juraj Letko – tajomník MNV

Ladislav Černota – podpredseda

Bohumil Kvasnica

Aurélia Baricová

Jozef Peterka

Miloš Košina

Jozef Chovanec

Ing. Vojtech Miklóši

Rada MNV zasadala podľa ročného plánu, riešila problematiku z jeho obsahu, ale aj otázky, ktoré aktuálne zaraďovali do programu, hlavne riešenie pripomienok, organizáciu občianskej aktivity, otázky výstavby obce a ochranu životného prostredia.

Medzi významnejšie zasadanie patrilo rozšírené zasadanie dňa 20. novembra 1989, kedy sa rada zišla spolu so zástupcami vedenia ONV v Považskej Bystrici: Ing. Štefan Holák, predseda ONV, Juraj Čigaš, podpredseda ONV, Mária Zbínová, podpredseda ONV, Rudolf Gajdoš, tajomník ONV, Kamil Žársky, predseda Výboru ľudovej kontroly. Zúčastnili sa aj zástupcovia podnikov Zdroj, Považan a ďalší funkcionári z obce. Prerokovali sa súčasné problémy obce, najmä jej výstavby, obchodná sieť, komunikácie a ďalšie otázky dôležité pre život občanov.

Komisie pléna a rady MNV pracovali v zložení ako v roku 1989. K zmene došlo v Októbri 1989, keď bol z funkcie predsedu komisie mládeže a telesnej výchovy uvoľnený Štefan Cák /je súčasne predsedom občianskeho výboru číslo 2 – Tunežice/. Predsedníčkou tejto komisie sa stala poslankyňa Lýdia Gallová, učiteľka ZŠ.

Zmena nastala v občianskom výbore číslo 1, kde pre dlhodobé ochorenie odstúpil Stanislav Kalus a predsedom tohto občianskeho výboru sa stal Marián Justh, vedúci výchovy v Osobitnom odbornom učilišti.

Komisie zasadajú každý mesiac a komisia pre ochranu verejného poriadku i dvakrát do mesiaca.

Z občianskych výborov pracoval lepšie OV číslo 2 – Tunežice, ktorý iniciatívne pripravoval rôzne akcie, dobre spolupracoval s organizáciami NF – najmä s telovýchovnou jednotou, Slovenským zväzom žien a Jednotou SD.

Sociálne starostlivosť a zdravotníctvo

V roku 1989 žilo v Ladcoch 537 dôchodcov, z toho 42 sociálne odkázaných. Výpomoc – 24 000 Kčs sa poskytla 30 dôchodcom. Finančná pomoc – limit však bola nedostatočná. 24 dôchodcov sa zúčastňuje na spoločnom stravovaní a to v závodnej jedálni cementárne 18 a na JRD 6. Je zaujímavé, že zo sociálne odkázaných sa na stravovaní nezúčastňuje nik pre nezáujem, hoci členovia komisie všetkých navštívili a získali ich prísl'ub.

Dôchodcov organizovane navštevujú aj členovia ZPOZ, ČSČK a Slovenského zväzu žien. V roku 1989 takto vykonali viac ako 60 návštev. Okrem toho sa organizujú stretnutia – posedenia s prestárlymi občanmi. V roku 1989 takého stretnutia pripravili Považské cementárne pri príležitosti storočnice fabriky, pre svojich zamestnancov – dôchodcov Osobitné odborné učilište, ZPOZ a Slovenský zväz žien.

V roku 1989 sa opäť nedoriešila otázka rekonštrukcie budovy „slobodárne“ v Horných Ladcoch na Dom opatrovateľskej služby. Termín pridelenia finančnej kvóty a začatia rekonštrukcie bol opäť presunutý.

Veľa pripomienok občanov bola aj v tomto roku na poskytovanie zdravotníckych služieb v Ladcoch. Dňa 15. mája sa v OÚNZ Považská Bystrica zišli zástupcovia OÚNZ, MNV Ladce a Považských cementární. Konštatovali, že koncepcia tzv. otvoreného zdravotníckeho strediska v Ladcoch je nereálne. Za týchto okolností sa ako najoptimálnejšie riešenie javí rekonštrukcia a prístavba jestvujúce zdravotného strediska pre potreby územnej a podnikovej zdravotníckej starostlivosti. K tomu si budova vyžaduje úplnú generálnu opravu a prístavbu detskej časti. Odhadovaný náklad na generálnu opravu a prístavbu, včetně zdravotníckej techniky je asi 2 milióny korún. Po dokončení bude mať stredisko všeobecného lekára a stomatóloga. Na spoločnej porade prijali postup realizácie, ktorý sa aj v roku 1989 dodržal.

Činnosť ďalších komisií MNV

Komisia pre plánovanie a výstavbu sledovala stavebné práce v obci. V roku 1989 bolo v obci vybratých 16 pozemkov na výstavbu rodinných domov a ďalších 30 pozemkov bolo voľných. Na väčšine pozemkov mali záujem stavať ich vlastníci. V roku 1989 sa ukončili 4 bytové jednotky a 5 stavebníci začali s výstavbou. Stavebná komisia vykonáva štátny stavebný dohľad.

Komisia verejného poriadku v spolupráci s Obvodným oddelením Verejnej bezpečnosti v Ilave organizovala nielen postih za porušovanie verejného poriadku, ale aj osvetovú činnosť medzi mládežou a v školách.

V roku 1989 pracovala v Ladcoch 11-členná jednotka Pomocnej stráže VB, ktorá plnila ponajviac úlohu poriadkovú. Za predchádzajúci rok – rok 1989 bolo občanmi Ladiec spáchaných 8 trestných činov a 7 prečinov. Okrem toho 43 priestupkov rôznej povahy.

Obchodná sieť v obci Ladce

V obchodnej sieti došlo iba k jednej zmene, zriadila sa v prístavbe kultúrneho domu reštaurácia Jednoty SD, ktorá je otvorená denne od 9. do 22. hodiny. V reštaurácii III. cenovej skupiny podávajú teplé a studené jedlá a nápoje. V tomto pohostinstve čapujú pivo z pivovaru

Veľké Popovice. V celej reštaurácii sa nefajčí, čo prispieva ku kultúrnosti prostredia. Nová reštaurácia je k dispozícii na poriadanie svadieb a iných rodinných i podnikových slávností a spoločenských podujatí. Reštaurácia sa otvorením posuvných stien rozšíriť a spojiť s veľkým priestorom so 120 stoličkami.

Výstavba obchodných jednotiek sa dostala do štádia zabezpečia financií, projektov, zabezpečenia typu predajní montovaných. Predajňa potravín v Horných Ladcoch sa bude stavať zo združených finančných prostriedkov Zdroj a MNV Ladce, ktorý je aj investorom. Vykonalo sa viacero ciest za vyhľadáním vhodného typu predajne, až sa napokon vybrala v Turánoch. Predajňa OVOCIE A ZELENINA má vybraný stavebný pozemok za Domom služieb, vybraný je typ montovaného obchodu a uzatvorená je zmluva s podnikom Ovocie a zelenina Púchov. Ku koncu roka sa niektoré otázky skomplikovali a bude ich treba v roku 1990 riešiť znova.

Služby obyvateľstvu

Podnik výroby a služieb Považan poskytoval v obci služby: kaderníctvo, opravu televíznych prijímačov, sklenárstvo. Považan má v obci – v Dome služieb vzorkovú predajňu a zberňu šatstva pre čistiareň. Okrem toho vlastní Považan v Ladcoch kameňo-sochársku dielňu, ktorá poskytuje služby pre celý okres.

Drobné prevádzkarne Miestneho národného výboru poskytovali v roku 1989 nasledovné služby: autodoprava, stavebné práce, odvoz domového odpadu a v čase október-november vyrábali vence a kytice z umelých kvetov na hroby.

Zo súkromníkov, na povolenie MNV poskytovali služby Jozef Škuta - povozníctvo koňom, Jozef Kubána – maliarske práce, Jozef Ondruš - letovanie aut, Hedviga Mierna – krajčírstvo, Anna Sláviková – predaj kvetov, Ing. Peter Dobrodenka – prenájom dielne, Jaroslav Čeliga – autoklapiar, Juraj Stach – krajčírstvo, Irena Králová – predaj kvetov, Gejza Miššík – predaj kvetov, František Strážnický – automechanik.

Verejné osvetlenie udržiavali pracovníci Považských cementární na základe dohody. Osvetlenie v roku 1989 nebolo v dobrom stave, preto MNV naplánoval na rok 1990 generálnu opravu. Rovnako má nedostatky aj vedenie miestneho rozhlasu.

Rozpočet MNV

Príjmy do rozpočtu MNV boli z dotácií Okresného národného výboru, z vlastných zdrojov od obyvateľstva a od podnikov. Od ONV prišlo do MNV 1 683 000 Kčs, v čom sú zarátané aj prostriedky na budovanie a rekultiváciu smetiska. Ekologický príjem bol aj za znečisťovanie ovzdušia Považskými cementárňami – 18 000 Kčs. Od obyvateľstva a od podnikov prijal MNV 1 089 000 korún.

Výdavky spolu boli 3 017 000 Kčs, z toho z fondu rozvoja a rezerv 142 tisíc korún. Najväčšie výdavky boli aj v roku 1989 na školy:

Materská škola	249 000 Kčs
Základná škola	286 000 Kčs
Školská jedáleň v MŠ	196 000 Kčs
Školská jedáleň v ZŠ	327 000 Kčs.

Podľa uznesenia Rady MNV v marci 1989 sa zmenili poplatky za psov, ktoré budú od 1. januára 1990 60 Kčs za strážneho psa pri dome, 100 Kčs ostatní. Chovatelia psov na samotách, alebo poľovníckych psov si mohli dať žiadosť o odpustenie poplatku.

Životné prostredie

Obec Ladce a okolie boli v roku 1989 i naďalej lokalitou s najväčšou prašnosťou na strednom Považí. Súčasne však Ladce patria medzi obce s najväčšou plochou zelene. Časť z nej sme zdedili po predchádzajúcich generáciách: park, tzv. „pánska záhrada“, lipové a gaštanové aleje, ale veľká časť sa upravila a vybuodovala v posledných desať – pätnásť rokov.

V roku 1989 bola o zeleň dobrá starostlivosť vďaka školám, niektorým organizáciám NF a jednotlivým občanom. Organizácia Slovenského zväzu záhradkárov organizuje už mnoho rokov súťaž o najkrajšiu záhradku a stará sa o zásobovanie svojich členov stromami a okrasnými kríkmi.

V ošetrovaní zelene sa prejavili trvalé nedostatky v zaburinení, znečisťovanie rôznym odpadom, ale i devastácia pri stavbách kanalizácie, teplovodu atď.

Dňa 27. apríla 1989 na ONV v Považskej Bystrici vyhodnotili súťaž obcí okresu v Tvorbe a ochrane životného prostredia a budovaní obcí. Obec Ladce skončila v kategórii obcí nad 2 000 obyvateľov na prvom mieste.

Osobitnou otázkou v Ladcoch je voda. V roku 1989 sa opäť nepodarilo zamedziť znečisťovaniu potokov, osobitne Lúčkovského potoka v jeho prietoku dedinou. Okrem prirodzeného znečistenia nánosmi, konármi stromov a pod. ho znečisťujú nedisciplinovaní občania – najmä deti. Čistenie stálo v roku 1988 40 000 Kčs a v roku 1989 bolo opäť znehodnotené. V roku 1989 sa vyskytlo aj znečisťovanie mazutom.

Ďalší závažný problém bola pitná voda, ktorá u nás ešte nebola na hranici nepoužitelnosti, ale stav sa stále zhoršuje a to predovšetkým vinou poľnohospodárov, používaním umelých hnojív a únikom močoviny do spodných vôd. Všetky tieto nedostatky zapríčinili zvýšenie dusičnanov v spodných vodách.

Ďalším kardinálnym problémom, ktorý sa podarilo z veľkej časti doriešiť bol domový odpad. Najmä v prvej časti roka si mnoho občanov počínalo nezodpovedne – vytvárali nepovolené skládky pevného domového odpadu aj na poliach JRD. Narušovali takto estetiku, robili hmotnú škodu a stali sa jednými zo znečisťovateľov spodných vôd.

Štát prispel veľkou sumou na dobudovanie skládky – smetiska, ktoré vybuodovali pracovníci. Drobných prevádzkárni MNV, oplotili pohyblivým plotom, ktorý sa dá premiestniť.

Drobné prevádzkárne zlepšili aj odvoz smetí, zabezpečením novej techniky a dostatočného počtu smetných nádob. MNV k využívaniu smetiska prijal vážne opatrenia:

Na základe dohody medzi JRD Košeca a MNV Ladce je zakázaný vstup do lokality smetiska. Výnimka platí len pre vozidlá JRD a MNV. Iné vozidlá môžu cestu použiť iba na priepustku Miestneho národného výboru v Ladcoch.

Organizácie, ktoré budú používať smetisko, musia mať uzatvorenú dohodu s MNV a za 1 tonu uskladneného materiálu platiť 10 Kčs. Vzhľadom na organizovaný odvoz smetí a dostatok smetných nádob sa individuálny vývoz zakázal. Určili sa prevádzkové dni a hodiny a iné opatrenia. Nariadenie platilo od 1. júla 1989.

Prašnosť spôsobená cementárňou zostáva stále najväčším problémom – i keď sa v 2. polroku 1989 čiastočne znížila. Po havárii odľučovacieho zariadenia, náhradný – starý filter nebol schopný zabezpečiť odprášenie na želateľnej úrovni. Najväčšie prášenie postihuje časť Tunežice.

K jarnej a jesennej aktivite

K jarnej aktivite a po celý rok 1989 sú v obci Ladce stanovené niektoré hlavné práce, ktoré po súhlase organizácií NF, škôl, podnikov a inštitúcií prideliť jednotlivým organizáciám. Tie sa budú starať po celý rok o to, aby im pridelený úsek bol stále v poriadku. Tak napr. úpravu zelene pri križovatke mala na starosti OOU, parčík pri pamätníku SZŽ atď.

Takéto rozdelenie sa osvedčilo hneď v Dňoch pracovnej aktivity, ktorá trvala prakticky od 1. apríla do 1. mája 1989.

Po tieto dni sme videli v akcii všetky organizácie NF, i keď nemožno hovoriť, že sa prác zúčastnili všetci ich členovia. Vysoká aktivita bola pri dokončovacích prácach a čistení kultúrneho domu. Pochvaly si zaslúžili žiaci škôl, ktorí nielen upravili zeleň a cesty v areáloch svojich škôl, ale pomohli aj v obci. Postupne sa začalo zaužívať nerátať aktivitu na počet odpracovaných hodín, ale vykonané dielo. Zaznamenali sme však, že od 1. do 21. apríla pracovalo v obci 616 brigádnikov, toho 366 členov rôznych organizácií a 250 žiakov. Odpracovali dovedna 2 464 hodín a vytvorili hodnotu 45 tisíc korún.

Celkom za uvedené tri týždne upravili 3 000 metrov štvorcových zelene, vysadili 150 stromov, očistili a upravili chodníky. Pracovali na futbalových ihriskách v Ladcoch a Tunežiciach, pri čistení cintorínov v oboch miestnych častiach, pri strihaní živých plotom, úprave pri bytovkách. Veľa brigádnikov sme videli pri úprave okolia skupinových garáží a na zasypávaní rýh pri stavbe vodovodu v Horných Ladcoch.

Nazbieralo sa 3 500 kg železného šrotu, 500 kg papiera a také isté množstvo skla. Táto jarná aktivita bola dobrým štartom. Po celý rok sa ju však nepodarilo udržať. Na jeseň sa i napriek tomu od 1. septembra do 15. októbra odpracovalo viac ako 5 000 brigádnických hodín a vytvorila hodnota 104 000 Kčs, z toho v investičnej časti „Z“ 45 000 a v neinvestičnej 49 900 Kčs.

Pri organizovaní brigádnickej činnosti sa darilo zabezpečiť dobrú spoluprácu medzi jednotlivými organizátormi pracovnej aktivity a majiteľmi mechanizmov. Poskytli ich Považské cementárne, Drobné prevádzkarne MNV, Stredoslovenské kameňolomy a štrkopiesky Tunežice.

Problémy s parkom

Osobitnou kapitolou, ktorá sa neustále rieši je park v Ladcoch. Po roky menil majiteľov a starostlivosť z rôznych príčin bola oň minimálna. Jeho stav pod vplyvom nízkej starostlivosti, devastácie i starnutia veľkej časti stromov, chorôb a iných dôvodov, prinútili zodpovedné orgány urobiť vážne opatrenia. Z iniciatívy vedenie Osobitného odborného učilišťa, MNV a pochopenia ONV i KNV sa rozhodlo, že park podstúpi generálnu rekonštrukciu. Pod týmto pojmom sa myslí odstránenie starých, chorých drevín a úletov, výsadba nových drevín, úprava celého areálu, postavenie komunikácií, osadenie lavičiek, zavedenie verejného osvetlenia atď.

V roku 1989 sa pristúpilo k projektovaniu rekonštrukcie a s realizáciou sa začne v roku 1990. Problémom zostáva financovanie, ktoré sa počíta kryť zo združených financií – KNV, odbor školstva, ONV a Považské cementárne Ladce.

Považské cementárne v roku 1989

Storočnica výroby cementu v Ladcoch

Považské cementárne sú i naďalej najvýznamnejším podnikom v našej obci, kde je zamestnaných väčšina produktívnych občanov. Z toho dôvodu venujeme viacej miesta problematike cementárne, ktorá prešla v roku 1989 mnohými zmenami. Opíšem udalosti a fakty, ktoré majú priamo, či nepriamo vplyv na Ladce s tým, že podrobne sa o nich hovorí v závodnej kronike PCLA.

Celo-odborová konferencia v Hornom Srní v novembri 1988 schválila v konečnom znení organizačnú štruktúru nového štátneho podniku Cementárne a vápenky, Trenčín. Rok 1989 mal dokázať, ako sa bude dariť zámery tejto organizačnej štruktúry realizovať. V týchto podmienkach práce štátneho podniku dosiahli v Ladoch tieto výsledky:

- Dodávky do tržných fondov	64 254 000 Kčs	103,6 %
- Produktivita práce z upravených vlast. výkonov	132 039	101,2 %
- Produktivita práce z hrubej výroby	389 284	99,9 %
- Zisk	46 610 000 Kčs	100,7 %
- Doba obratu zásob	68,36 dní	97,0 %
- Výroba cementu	921 000 ton	100,6 %
z toho PC 400	220 000 ton	104,8 %
- Export do NSR a Západného Berlína	17 549 ton	100,3 %
- Investičné práce	22 286 000 Kčs	120,6 %
- Priemerný zárobok	3 092 Kčs	104,6 %

Aj keď záverečné hodnotenie podniku vyznieva dobre, jeho priebežné plnenie a zabezpečovanie nebolo také plynulé.

Opravy výrobných kapacít

Obdobie relatívneho stavebného obdobia sa využili na opravu výrobných kapacít. V čase od 6. marca do 7. apríla 1989 sa urobili rozsiahle opravy. Okrem odborných a pomocných pracovníkov dielni a výrobných stredísk zúčastnili sa na nich aj pracovníci z Lietavskej Lúčky, Přerovských strojární, JRD Oravská Polhora, JRD Badín, JRD Považská Teplá a Cevaservis Stupava. Odborné výmurovkové práce robili pracovníci Termostavu Bratislava. Najväčšia pozornosť sa venovala havarovanému elektroodľučovači. Do opravy je zainteresovaných viacero podnikov.

9. októbra 1989 bola uzatvorená zmluva medzi cementárňou a Vzduchotechnikou Banská Bystrica na repasné práce havarovaného elektro-odľučovača s nákladom 1 392 000. 17. októbra konečne nastúpili pracovníci tohto podniku na opravu. Dňa 22. decembra boli práce prerušené a budú pokračovať v roku 1990.

Kvalita výroby

Vzhľadom na to, že sa v roku 1989 očakával export cementu do Nemeckej spolkovej republiky a Západného Berlína, spracoval Technický a skúšobný ústav stavebný v Bratislave výsledky povinného hodnotenia výrobku Portland Zement PZ 35 F podľa nemeckej normy. Výrobku podľa týchto skúšok bol udelený prvý stupeň akosti.

Od 1. septembra 1989 nadobudol platnosť nový Súbor podmienok pre hodnotenie cementov. Kritéria akosti jednotlivých výrobkov sú podstatne prísnejšie a náročnejšie ako v minulosti. Začiatkom roka 1989 hodnotil hore spomínaný ústav kvalitu jemne mletých vápencov pre poľnohospodárske účely. Podľa hodnotenia splnil aj tento výrobok kvalitatívne ukazovatele v patričnom druhu v plnom rozsahu. V priebehu celého roka 1989 spĺňali Ladecké výrobky podmienky československej štátnej normy vo všetkých parametroch. Nevyskytli sa nijaké podnormové skúšky a na expedované výrobky nebola nijaká reklamácia.

Technický rozvoj a investičná činnosť

Pre časové využitie rotačnej pece má veľký význam životnosť výmurovky. Zvýšenie životnosti predohrievacieho pásma rotačnej pece použitím dvojvrstvových kombinovaných tehál sme riešili v spolupráci v Výskumným ústavom keramiky v Plzni. U novovyvinutej dvojvrstvovej tehly sa predpokladá zvýšenie pevnosti a lepšie tepelno-izolačné vlastnosti. Pozornosť technikov bola zameraná aj na ostatné nedostatky rotačnej pece, napr. na časté zalepovanie výmenníka tepla, kde v spolupráci s VÚSH Brno namontovali radiometrickú sondu na meranie prechodu suroviny cez tento výmenník. V roku 1989 sa pripravovali aj na nový spôsob riadenia výpalu slinku pomocou analýzy dymových plynov.

V závode Ladce bolo podaných celkom 13 zlepšovacích návrhov, z ktorých 9 prijali a 7 aj realizovali. Najhodnotnejší zlepšovací návrh bol od autora Štefana Vavríka v hodnote spoločenského prínosu takmer 100 tisíc korún.

Ťažiskovou úlohou investičnej činnosti v cementárni bola racionalizácia lomu Butkov. K dispozícii bolo 6 miliónov Kčs, za čo dodávateľia Stavindustria Dubnica nad Váhom a Banské stavby Prievidza uskutočnili zemné práce, šalovacie práce, armovanie a betonáž odberného tunela, betonáž pätiiek pod dopravný most, výstuž komory, betonáž oporného múra pod šachtou. Vrtacie práce na vrtaní šachty uskutočňovali Banské stavby, š.p. Prievidza. Vrt o priemere 300 mm začali na kóte 605 m n.m. dňa 6. novembra 1988 a ukončili ho na kóte 385 dňa 20. decembra 1988. Široko-priemerový vrt o priemer 3 000 milimetrov začali vrtáť 27. decembra 1988 a po výškovom rozdieli 220 m ho ukončili dňa 8. februára 1989. V rámci rozvodu silno a slabo prúdu vystavali kiosky, vybudovali ložiská pre káble a uložili káble po 12. etáž dodávateľia OSP Považská Bystrica, JRD Košeca a Elektromont Bratislava. Súčasne sa budovala cesta na 13. etáž, ktorej predchádzali práce na odkrývaní, hrubom výlome a dolamovaní cesty a upravovaní konštrukcie štrkového lôžka cesty. Tu boli dodávateľom Cestné stavby n.p. Banská Bystrica.

Starostlivosť o pracujúcich

Počet pracovných úrazov klesol oproti roku 1988 /29/ na 18 v roku 1989. Absenčné dni však vzrástli zo 739 dní /1988/ na 745 dní v roku 1989.

Na rekreáciu pracovníkov sa využívali rekreačné strediská v Belušských Slatinách, ale i ďalšie patriace CEVA. V rekreačnom doškološovacom stredisku v Starej Lesnej vo Vysokých Tatrách, v rekreačnom stredisku Polianka-Krpáčovo, Malá Lučivná. Niektorí zamestnanci boli na rekreácii v Juhoslávii, Poľsku a ZSSR.

V závode fungovala naďalej ordinácia lekára, kde odišiel v polovici roka MUDr. Ivan Hrdina a opäť nastúpil dôchodca MUDr. Jozef Letko.

Ochrana životného prostredia

Rakúska firma Tank und Bodenschutz ponúkla prostredníctvom Výskumného ústavu maltovín v Trenčíne dva druhy tzv. sekundárneho paliva. Okolo spaľovania týchto chemikálií sa rozvinula veľká diskusia v závode i v obci Ladce. Všetci boli proti spaľovaniu týchto odpadových olejov a rozpúšťadiel a písala o tom i denná tlač. Pod tlakom verejnosti napokon vedenie cementárne od spaľovania týchto chemikálií upustilo.

Dňa 24. mája 1989 sa konalo meranie technických parametrov odlučovacieho zariadenia homogenizačného sila. Zariadenie nebolo v poriadku a cementáreň zaplatila pokutu 30 000 Kčs.

Prašnosť na okolie neklesla, ale práve naopak pre havarovaný elektro-odlučovač zostala asi na úrovni predchádzajúcich rokov, čo malo nepriaznivý ohlas u občanov nielen Ladiec, ale aj

Košce, Podhoria, ba až Ilavy. Veľké prašnosť je i naďalej priamo v závode a to nielen zo zdroja rotačná pec, ale aj ďalších výrobných úsekov.

V rámci príprav na storočnicu cementárne sa veľa urobilo priamo v závode pri úprave pracovného prostredia. Vyasfaltovali sa všetky cesty, upravili sa priestranstvá, osobitne medzi rotačnou pecou a baliarňou, obnovili sa fasády takmer všetkých budov, vysadili sa stromy, vyčistili kanalizácie atď.

Za osamostatnenie podniku Ladce

Pri zahájení nového roka 1989 sa konštatovalo, že po polroku štátneho podniku v podmienkach prestavby necítiť nijaké zmeny a nijaký priaznivý vplyv nového usporiadania a prestavby hospodárskeho mechanizmu. Práve naopak je to iba značný počet zákazov a príkazov bez pomoci riešenia problémov podniku.

1. júla sa na porade vedenia š.p. CEVA a cementárne Ladce stanovili úlohy organizačného, investičného charakteru do roku 1995. Na podobnej porade 20. septembra stanovili výrobný program pre cementáreň v Lietavskej Lúčke, kde sa zavedie výroba suchých omietkových zmesí. Na tej istej porade sa prerokovala koncepcia rozvoja závodu Ladce do roku 2005.

Dňa 28. septembra 1989 navštívili cementáreň v Ladcoch firmy z Nemeckej spolkovéj republiky za účelom získania podkladov pre vypracovanie štúdie cementárne Ladce na zvýšenie výroby slínku.

Dňa 23. októbra 1989 podal koncernový podnik Považské cementárne Ladce žiadosť o vytvorenie samostatného podniku, vyčlenením z doterajšieho štátneho podniku CEVA Trenčín. Žiadosť doporučili 4. októbra 1989 odborárske a stranícke orgány z Ladiec i Lietavskej Lúčky.

Podaním žiadosti podnik sledoval, aby o uskutočňovaní reprodukčného procesu, zabezpečovaní inovačno-podnikateľskej činnosti a ekonomickej politike sa rozhodovalo na tej úrovne, ktorá nesie za tieto činnosti zodpovednosť.

Osamostatnenie je prianím všetkých pracovníkov v Ladcoch i Lietavskej Lúčke. Založením vlastného podniku sa zabráni rozdeľovaniu zisku aj neefektívnym závozom a vytvorí sa podmienky pre zlepšenie odmeňovania kolektívov, ktoré svoje úlohy plnia, teda sa môže zaviesť diferenciacia v odmeňovaní.

Založením š.p. Považské cementárne bude vytvorený priestor pre podnikateľskú činnosť. Finančná a zdrojová samostatnosť povedie k lepším ekonomickým výsledkom a k väčšej zainteresovanosti. Na základe doterajšieho pôsobenie š.p. CEVA Trenčín možno konštatovať, že jeho vytvorením bola vlastne posilnená stará štruktúra. Preferovali sa nové kapacity, ktoré boli v zlom prevádzkovom stave /Rohožník a pod. /. A odsúvalo sa riešenie obnovy vcelku spoľahlivých závodov Ladce a Lietavská Lúčka, ktoré pravidelne kryli potreby národného hospodárstva. Ich stav je však taký, že nevyhnutne potrebuje modernizáciu a rekonštrukciu mnohých technických, výrobných zariadení.

Storočnica výroby cementu v Ladcoch a na Slovensku

Výroba cementu v Ladcoch a tým aj na Slovensku sa začala v roku 1989, ako o tom píšeme v I. diele kroniky obce Ladce na strane 70. Oslavy storočnice sa pripravovali dlhšie a ich jednotlivé akcie boli rozložené na viacej mesiacov.

Usporiadané boli tieto podujatia:

- 11. máj 1989 - Beh na počesť oslobodenia Ladiec
- 3. jún 1989 - Turistický pochod „Ladecká dvadsaťpäťka“
- 7. jún 1989 - Slávnostné zasadanie odborovej skupiny maltovín Slovenskej silikátnej spoločnosti

- 20. jún 1989 - Seminár Závodnej pobočky Československej vedecko-technickej spoločnosti na tému „Racionalizácia v podmienkach Cementárne Ladce“
- 23. jún 1989 - Stretnutie vedenia Považských cementární s bývalými zaslúžilými pracovníkmi podniku
- 27. jún 1989 - Stretnutie predstaviteľov Považských cementární s štátneho podniku CEVA Trenčín s predstaviteľmi najdôležitejších partnerských organizácii
- 2. júl 1989 - Majstrovstvá kraja v motokrose
- 4. júl 1989 - Medzi-prevádzkový futbalový turnaj
- 7. júl 1989 - Futbalový zápas bývalých futbalistov TJ Tatran Ladce a TJ Lietavská Lúčka
- 8. júl 1989 - Slávnostná konferencia pri príležitosti storočnice Ladeckej cementárne
- 8. júl 1989 - Futbalový zápas TJ Tatran cementáreň Ladce – TJ Inter Slovaft Bratislava
- 8. júl 1989 - Kultúrny program „Keď jubilant neplače“, v ktorom vystúpili Ivan Krajíček, Oldo Hlaváček, súrodenci Hečkovci, skupina PLUS, tanečný Orchester Československého rozhlasu, Pavol Hamel a ďalší.
- 8. júl 1989 - Tanečná zábava s orchestrom Termál
- 2. sept. 1989 - Branný viacboj 3-členných družstiev v Belušských Slatinách
- 9. sept. 1989 - Súťaž požiarnych družstiev CEVA na ihrisku TJ Tatran Ladce
- 7. sept. 1989 - Finále športových súťaží vo futbale, nohejbale a stolnom tenise CEVA Trenčín na ihrisku TJ Tatran Ladce a v závodnom klube.

Dňa 7. júla o 9. hodine, pred otvorením slávnostnej konferencie boli v obradnej miestnosti MNV v Ladcoch prijatí hostia osláv, menovite minister stavebníctva Ing. Ivan Šteis, minister kultúry Pavel Koyš, tajomník ÚRD Ján Buday a ďalší predstavitelia ústredných orgánov a okresní funkcionári. Účastníci sa po príhovore predsedu MNV zapísali do pamätnej knihy obce a minister kultúry ako rodák z Ladiec dostal kópiu kroniky obce Ladce.

Na slávnostnom aktíve dňa 7. júla vo veľkej sále kultúrneho domu prevzali zástupcovia závodu Ladce na čele s riaditeľom Ing. Oldrichom Kebískom z rúk ministra stavebníctva Ing. Ivana Šteisa štátne vyznamenanie, ktoré udelili závodu Ladce – Za zásluhy o výstavbu. Tak k doterajším vyznamenaniam Rad práce /1955/, Rad republiky /1969/ pribudlo ďalšie.

Ladeckým cementárom k storočnici napísal slovenský básnik – rodák z Ladiec zasl. umelec Pavel Koyš báseň:

Mužní muži

/Ladeckým cementárom k storočnici/

Cement sa láme zo skaly.

Láme sa drví v tvrdohlavom mlyne
predtým ako sa zakalí.

Čas cementu ako čas človeka plyníe.

Cement sa dvíha z ohňa, tuhne v plameni,
predtým ako magnezitom spája vesmír.

Cement je ako človek väčšmi pevný ako znavený,
od poslednej molekuly presný.

Cement ako sivá hmota mozgová
veky dozrieval, kým dostal chlapské dlane.

Iba mužní muži lámu skalú odznova,
bez rečí ju pália odhodlane.

Cement stvoril človek pre seba,
do ciev svojich spoľahlivých múrov.
Lebo ak raz pevne v zemi nesedia,
prasknú pod zlým dychom mrazov, búrok.

Zo stavbárskych rúk sa zdvihnú vežiaky.
Deti pritúlia si biele školy, jasle.
Cement sviští v autostrádach k diaľkam bežiacich.
Rozpadli sa bez cementu ríše zašlé.

Čas je prísny. Vždycky vedno s nami pokročí.
Nezvrátajme sa my v čase starom.
Na mestá, čo potomkom sa zaskvú v novom storočí,
Pripijeme rozzvoníme srdcia.
Železobetónová sláva cementárom!

/Uverejnené v Pravda –júl 1989/

V júni 1989 sa usporiadal v Ladcoch Deň novej techniky, na ktorom sa zúčastnili pracovníci firmy RÚFA OXFORD. Usporiadateľom bola závodná pobočka Československej vedeckotechnickej spoločnosti. Deň novej techniky bol určený pracovníkom riadenia a kontroly akosti, laboratórií, technologom, pracovníkom výroby, technického rozvoja, projektantom. Pracovníci ROFA ako popredný výrobca laboratórnych prístrojov na analýzu slinku, surovín, palív a cementov predviedli svoje najnovšie výrobky – meraciu techniku. Na dňoch novej techniky sa zúčastnili pracovníci z celého Československa.

Jednotné roľnícke družstvo 1. mája Košeca

Rok 1989 znamená pre JRD 1. mája Košeca vážne starosti a nové pohľady na hospodárenie. V tomto roku vstúpili do platnosti nové ekonomické podmienky hospodárenia.

Výroba na JRD

V rastlinnej výrobe obilniny stabilizovali na výmere 730 hektárov, z ktorých mali vyrobiť 3 394 ton obilia. Túto úlohu sa splniť nepodarilo. Vyrobených 3 285 ton znamená 96,7 % z plánu. Zaostalo sa vo výrobe pšenice, ktorej priemerný hektárový výnos bol 4,4 tony. Ostatné obilniny vyšli vysoko nad 100 %, boli však vysiate menej ako na polovici výmery. Podľa odrôd sa najlepšie darilo pšenici AGRA, ktorá z 91 hektárov dala priemerne 5,51 tony z hektára. Štátny nákup dodržali a odovzdali 680 ton.

Ostatné hektárové výnosy:

- jačmeň ozimý	-	5,3 tony
- jačmeň jarný	-	5,4 tony
- raž	-	4,4 tony
- triticales	-	3,85 tony z hektára

Rok 1989 bol priaznivý na výrobu krmovín. Dostatočné zrážky znemožnili jednotlivým plodinám naplno rozvinúť produkčný potenciál. Zrážky však skomplikovali zber krmovín, osobitne sena a poznamenali jeho kvalitu. Celkove však u väčšiny plodín sa prekročili plánované množstvá i pri zabezpečení kvality. Pre 1 614 dobytčích jednotiek sa vyrobilo 8 182,2 tony sušiny. To v prepočte znamená 5,07 tony sušiny na jednu dobytčiu jednotku.

Na úseku špeciálnych plodín v prevažnej miere sa zabezpečovala výroba zeleniny. V roku 1989 sa zelenina pestovala na ploche 105 hektárov a to 37 ha kapusty, 18 hektárov mrkvy, 12 ha petržlenu, 7 ha kelu, 5 ha cibule.

V ovocnom sade sa pestovali jablká na ploche 12 hektárov a ríbezle na 10 hektároch.. Na úseku zeleniny a ovocia sa dopestovalo:

- 774 ton kapusty
- 665 ton mrkvy
- 111 ton petržlenu
- 78 ton jablák
- 19 ton ríbezlí

V roku 1989 sa oberali jablká tzv. podielovým spôsobom. Tento spôsob sa osvedčil a v roku 1990 sa bude prevádzať aj pri zbere bobuľovín, jahôd a pri zbere, najmä však dozbere zeleniny.

V živočíšnej výrobe vo výrobe mlieka hrala najdôležitejšiu úlohu v konečnom výsledku finančný efekt, ktorý bol závislý na kvalite vyrobeného mlieka. Ak chcú družstevníci z mlieka dosiahnuť maximálne príjmy, musí byť mlieko kvalitné. V druhej akostnej skupina sa cena mlieka znižuje o 20 halierov na jeden liter a v III. skupina dokonca o 70 halierov.

Ako celok dosiahlo JRD 1. mája v roku 1989 priemerné výsledky čo do množstva mlieka. 800 dojníc nadojilo 3 107 721 litrov, čo predstavuje 99 % z plánu. Farma Ladce bola v množstva vyrobeného mlieka najlepšia: 441 396 litrov /103,8 %/. Z ostatných fariem ani jedna nedosiahla 100 percent.

102 dojníc v Ladcoch však produkovalo mlieko nekvalitné. V I. akostnej triede ho bolo iba 58,24 %, v II. triede 38,36 % a neštandardného 3,40 % /najviac z celého JRD/. Naproti tomu Horná Poruba a Ilava odovzdali v I. akostnej triede 96 a 95 %. JRD ako celok produkovalo 77,36 % v I. triede, 16,19 % v II. triede, 5,61 % v III. triede a 0,84 % neštandardného mlieka.

V úžitkovosti hospodárskych zvierat nespĺnila farmy Ladce ukazovatele v odchove teliat, kde mali síce veľmi nízky úhyn – 2 %, ale ani tak nevychovali plánovaný počet. Rovnako neuspeli pri odchove ciciakov, kde aj úhyn bol až 4,7 %. Úspešný bol však chov ošípaných, kde vysoko prekročili stav – chovali 467 kusov a vyrobili 101 815 kg mäsa, čo je 116,4 %. V tomto smere však boli menej úspešní v Tunežiciach. Nedosiahli ani plánovaný výkrm hovädzieho dobytku, výrobu mäsa splnili na 86 % - čo znamenalo 21 526 kg.

Poslaním úseku technické služby bolo poskytovanie služieb charakteru opravárenského, dopravného, stavebného v rámci JRD. Tejto charakteristike zodpovedajú v roku 1989 prevádzkové jednotky doprava, opravárenská dielňa a stavebná údržba. Prevádzková jednotka investičná výstavba plní skôr funkciu PV v rámci úseku technických služieb.

- Doprava : vozidlá a mechanizmy plnili úlohu danú potrebami družstva, ale tiež hospodárske služby na základe zmlúv iným organizáciám – ZŤS Dubnica nad Váhom, MNV Lednické Rovne, Pozemné stavby Žilina a ďalším. Prevádzková jednotka doprava splnila hospodársky výsledok na 114,8 %, mzdy boli čerpané na 94,2 %, čistá produkcia bola splnená na 101,15 %.

- Investičná výstavba : si plánované výkony 8 400 000 Kčs plnila väčšinou u externých odberateľov. 2 milióny 200 tisíc korún bolo plánovaných aj splnených pre JRD, kde investičná výstavba vybudovala silážne žľaby v Košeci a Košeckom Podhradí. Hospodársky výsledok splnili na 132,85 %, čistú produkciu na 107,85 %.

- Opravárenská dielňa : splnila plánovanú produkciu 1 612 000 Kčs na 108 %, hospodársky výsledok na 122,6 percenta.
- Stavebná údržba : rovnako splnila úlohy ako predchádzajúce prevádzkové jednotky. Čistú produkciu splnili na 105,63 %, hospodársky výsledok na 185,9 % a mzdy boli čerpané iba na 92,8 %. K najväčším akciám tejto prevádzkovej jednotky patrili pozberová úprava senníka v Ladcoch, v Košeckom Podhradí, výmena 80-tich vrát v maštaliach JRD.

Modernizácia výroby

Pri útvare technicko-organizačného rozvoja pracuje výpočtové stredisko, ktoré vzniklo 1. apríla 1988 a v roku 1989 už prináša svoje výsledky. V oblasti riadenia a plánovania jednou z najhlavnejších úloh je signalizovať javy, pomáhať hľadať alternatívne riešenia a sprostredkovať informácie v reálnom čase. Výpočtové stredisko pracuje s jedným mini-počítačom typu ROBOTRON 1715 a troma počítačmi R – 1715. V roku 1989 sa okrem iných na úseku živočíšnej výroby spracovali projekty:

- reprodukcia v chove dojníc
- reprodukcia v chove ošípaných
- sledovanie mladého hovädzieho dobytká
- kŕmne dávky

Kovovýroba JRD

Kolektív pracovníkov strediska KOVOVÝROBA JRD má v roku 1989 75 pracovníkov a zameriava sa na výrobu komponentov pre poľnohospodárske stroje a práce spojené s vývojom poľnohospodárskej techniky. Hlavným odberateľom je JRD Pokrok v Ostrave a druhým JRD Júliusa Fučíka v Hlohovci. Aj toto stredisko malo v roku 1989 dosť problémov. Snažili sa ich riešiť. Okrem iného lepšou organizáciou práce, hľadaním nových zdrojov výroby, inováciou strojového parku. Dobrým pomocníkom sa stali tematické úlohy, ktoré JRD vypisuje na riešenia jednotlivých problémov.

Súťaž v ochrane životného prostredia

Vedenie JRD vyhlásilo medzi jednotlivými úsekmi, farmami, strediskami súťaž v ochrane životného prostredia podľa kritérií:

- úprava okolia areálu
- pracovné prostredie na pracovisku
- dodržiavanie predpisov o ochrane a bezpečnosti pri práci a protipožiarnych opatrení
- čistota sociálnych zariadení
- ukladanie nepotrebného železného šrotu.

Súťaž sa hodnotí štvrťročne a výška odmeny pre jednotlivé strediská je 500-, 300-, a 200-, Kčs. Odmenu dostanú pracovníci hodnoteného objektu.

Školstvo v Ladoch

V školskom roku 1988 – 1989 sa na Materskej škole v Ladcoch podstatne nič nezmenilo. Pribudli nové učiteľky Viera Luhová, Martina Fedorová a Martina Jurovčíková. V škole je riaditeľkou Viera Kováčová a 9 učiteľiek. O prevádzku sa stará dovedna 9 zamestnancov – školníčka, upratovačky, práčka, kuchárky.

V Základnej škole bolo v školskom roku 1988 – 1989 382 žiakov v 16 triedach. Pracovali tri oddelenia školskej družiny s 85 žiakmi. Pri hodnotení školského roka sa vyslovila spokojnosť s chovaním žiakov, minimálne bolo prípadov porušovania školského poriadku. Naopak, pedagogická rada schválila 42 žiakom pochvalu za vzorné správanie, výborný prospech a reprezentáciu školy na rôznych súťažiach. 52 žiakov z ročníkov 5. – 8. bolo vyznamenaných a v ročníkoch 1. – 4. malo 17 žiakov samé jednotky.

Za vynikajúcu prácu zaradili 24 žiakov do Galéria najlepších žiakov školy : Ján Gallo, Ján Chlebo, Petra Králová, Roman Kucharič, Zuzana Letková, Stanislav Galbavý, Lenka Živčicová, Michaela Kacinová, Juraj Ištvaník, Stanislava Vráblová, Alena Dobrodenková, Silvia Tichá, Jozef Majerov, Zuzana Ďurechová, Lenka Šotkovská, Krol Hučko, Martina Peterková, Michaela Jurčová, Marcela Pilná, Monika Strážnická, Zuzana Kučmová, Renata Živčicová, Katarína Gallová, Martin Martinák.

44 žiakov školskú dochádzku ukončilo. Z toho bude 23 pokračovať na maturitných štúdiách, ostatní sú zaradení do učebného pomeru.

Nové prvky vo vyučovaní sa týkajú zmeny počtu hodín v učebných predmetoch, neznámkovanie prvákov a program elektronizácie, ktorý zvládli učitelia i žiaci dobre.

Materiálna základňa

Veľa sa urobilo na údržbe školy i celkovom vzhľade areálu. Uskutočnili sa nátery všetkých okien, dverí, odkvapových rúr. Ďalej obnova bleskozvodov, strešných krytín na všetkých budovách. Estetickému vzhľadu pomohli aj maľovky, úpravy areálu a ďalšie práce i za pomoci žiakov a rodičov. Dôležité opatrenia sa urobili v zadovažovaní techniky. Zabudovalo sa 5 súprav počítačovej techniky, dokončieva sa učebňa pre špecifickú prípravu dievčat. V prevádzke je nová videosúprava a ďalšia novozískaná audiovizuálna technika.

Pomoc škole

Pri školskej i mimovyučovacej práci pedagogickým pracovníkom dobre pomáhali členovia 12 družobných Brigád socialistickej práce. Dobrá bola aj spolupráca s patronátnym závodom Považskými cementárňami. Rovnako sa kladne hodnotí v roku 1989 spolupráca s niektorými organizáciami NF v obci. Československý červený kríž, Zväzarm, Zväz požiarna ochrany, Slovenský rybársky zväz. Kladne sa hodnotí koncepčná a neustála pomoc Združenia rodičov a priateľov školy.

40. výročie založenia Pionierskej organizácie

V roku 40. výročia založenia Pionierskej organizácie pracovali pionieri v Ladcoch so svojimi vedúcimi už po novom. Činnosť bola lepšia organizovaná, založená na väčšej dobrovoľnosti, ako po roky minulé. Akcie PO sa stali pútavejšími, aktivizovali nielen pionierov, ale niekedy aj ich rodičov. Samotnú oslavu 40. výročia pripravili takto:

- 24. mája - slávnostná skupinová schôdza, na ktorej sa zúčastnili hostia z obce, patronátnych závodov a BSP. Na zhromaždení si pripomenuli históriu vzniku PO v Ladcoch a besedovali s pozvanými hosťami. Na zhromaždení boli vyznamenaní najlepší pionieri.
- 25. mája - Dopoludnia sa uskutočnila branno-turistická súťaž „Partizánsky samopal“, popoludní mali pionieri veselicu.
- 26. mája - Pionieri si overovali vedomosti v kvíze „Olympiáda pionierskych vedomostí“
- 27. mája - 55 nových pionierov zložilo sľub na Jankovom vršku.
Pionierka Renata Živčicová sa zúčastnila celoštátneho stretnutia pionierov

V Prahe.

Niektoré z ďalších akcií školy a Pionierskej organizácie:

- Zber surovín sa na škole daril tak, že k 16. októbru 1989 mali nazbierané 230 kg šípik, 1 162 kg gaštanov, priniesli 4 700 kg papiera a viac ako 5 000 kg železného šrotu.
- Na skupinovom zhromaždení 20. októbra 1989 sa zišla celá pionierska skupina, kde hodnotili svoju činnosť a uskutočnili voľby. Predsedníčkou skupinovej rady sa stala Silvia Tichá.
- Výročná schôdza pionierskych pracovníkov, na ktorej zhodnotili činnosť vedúcich krúžkov a oddielov bola 16. októbra 1989. Konštatovalo sa, že aktívne pracovali všetci pedagogickí pracovníci, vedúci krúžkov a ostatní z radov občanov, najmä Aurélia Baricová, Jozef Mikušinec, Maršovský, Majerov, Bajzová, Petříková, Blašková, Pikáľková, Mikušková, Sláviková.
- Dňa 28. mája sa v Základnej škole začala akcia, na ktorú sa deti veľmi tešili. Pripravovali ju pre svojich rodičov, ktorých pozvali vlastnoručne vyrobenými pozvánkami. Deň otvorených dverí mal dve časti : slávnostnú a zábavnú. V slávnostnej sa rodičia dozvedeli o histórii Pionierskej organizácie na škole a uvideli kultúrny program. Pripravili aj bazár solidarity, kde predávali výrobky zhotovené deťmi.

Čo dokázali žiaci v Základnej škole

Výrazné úspechy dosiahli žiaci Základnej školy v rôznych súťažiach. Spomeniem aspoň niektoré:

- družstvo mladých zdravotníkov vyhralo krajskú súťaž
- žiaci 5. ročníka sa stali víťazom okresnej súťaže Zdatné deti v kategórii dedinských škôl
- družstvo starších žiačok vyhralo okresné kolo Pohára čsl. rozhlasu v ľahkej atletike
- členovia tanečného krúžku sa prebojovali až do krajského kola súťaže
- úspechy dosiahli aj jednotlivci v matematickej a fyzikálnej olympiáde, v ruštine, prírodovede, a iných odboroch

Osobitné odborné učilište

Osobitné odborné učilište v Ladcoch je najväčšie takéto zariadenia na Slovensku. V roku 1988-1989 sa tu učilo 7 odborov: murár, maliar, stolár, stavebný zámočník, krajčírka, záhradník A a B variant. Zriadených bolo 27 tried, ktoré navštevovalo 343 žiakov. Okrem tried v Ladcoch boli zriadené : jedna trieda sklárov v Lednických Rovniach a 4 triedy záhradníkov v Mojtíne. Na škole pracovalo 14 učiteľov všeobecno-vzdelávacích a odborných predmetov, 34 učiteľov odborného výcviku a 22 vychovávateľov. Okrem toho potrebný počet správnych zamestnancov.

Príkladom snahy zlepšiť a zefektívniť vyučovanie je novoutvorená špeciálna trieda a učebňa kvetinárstva. Dobre ju vybavili audiovizuálnou technikou a pomôckami.

Najväčšie problémy v OOU

V rámci výchovno-vyučovacieho procesu sú najväčšie problémy s absenciou žiakov. Veľká snaha pedagogických pracovníkov vychádzala nazmar i preto, že niektoré národné výbory nedostatočne používali trestné sankcie voči nezodpovedným rodičom, vychádzajúce z povinnosti desaťročnej povinnej dochádzky.

Nemalé problémy mala škola aj so zabezpečením didaktickej techniky. I napriek tomu sa stav veľmi zlepšil.

Mimoškolská výchova v OOU

V školskom roku 1988-1989 sa organizovalo veľké množstvo na využitie voľného času učňov ubytovaných v internáte školy. Obľúbenými boli mnohé kvízy a súťaže, besedy so zaujímavými ľuďmi. Veľký dôraz kládli na dobrovoľnú telesnú výchovu a branné športy. Uskutočnili súťaže v minifutbale, v streľbe zo vzduchovky a ďalšie. Systematická práca sa ukázala aj v tom, že v Košiciach na Celoslovenských športových hrách OOU získali dievčatá prvé miesto.

Celú mimoškolskú činnosť vo veľkej miere podporovala organizácie Socialistického zväzu mládeže.

V školskom roku absolvovali lyžiarsky výcvik učňov na Mojtiáne, veľmi pekné a emotívne Vetry mieru, zapojili sa do rôznych osláv v obci atď. V niektorých netradičných formách mimoškolskej činnosti bolo OOU v Ladcoch priekopníkom. Veľa z nich sa robilo hravými metódami a formami. Tak sa neodmysliteľnou súčasťou výchovného systému stali akcie Praktické dievča, Stoppercentný muž, Večery družby a pod.

24. októbra sa konal v Osobitnom odbornom učilišti celokrajský metodický deň k vedeniu brannej výchovy netradičnými, zaujímavými metódami. Zo strany účastníkov sa dostalo vedúcim dňa z Ladiec vysokého uznania.

Na výchovnú činnosť nie sú vytvorené dobré podmienky. Chýbajú najmä priestory: klubovne a telocvičňa. Čiastočne tieto nedostatky eliminovala dobrá spolupráca školy so Závodným klubom, Základnou školou a Telovýchovnou organizáciou v obci.

Výstavba Osobitného odborného učilišťa

Počas roku 1988 malo vedenie školy neustále problémy s dodávateľom stavby Okresným stavebným podnikom v Považskej Bystrici. V niektorých častiach stavby dosahovali sklzy až dva roky. Bolo tomu tak i napriek veľkej pomoci učňov a majstrov odborného výcviku učilišťa.

V roku 1989 došlo k radikálnej zmene. Vedenie učilišťa prijalo opatrenia, ktoré zabezpečili plynulú výstavbu. Uzatvorila sa dohoda, podľa ktorej sa dodávateľom stavby stal Agrostav Považská Bystrica. Súčasne sa rozhodlo o prehodnotených etapách výstavby:

II. etapa : Zámočnická dielňa
Murársko-maliarsky blok

III. etapa : Dve budovy domova mládeže s kapacitou 2x60 detí

Výstavbu zámočnickej dielne začal Agrostav už v roku 1989 a do konca roka ukončil hrubú stavbu. Rovnako sa začalo aj výstavba murárskeho bloku. V krajčírskych dielňach sa uskutočňuje prístavba sociálneho zariadenia a rozšírenie dielne. Do tejto budovy sa zaviedlo kúrenie parovodom z PCLA.

Kultúra a osвета v obci

Najskôr spomeniem niektoré okolnosti, ktoré ovplyvnili kultúrnu, vzdelávaciu a osvetovú činnosť v obci. Bola to predovšetkým rekonštrukcia kultúrneho domu, ktorá brzdila rozvoj tejto činnosti v prvom polroku 1989. Ku kvalitnejšej a rozmanitejšej činnosti, ktorá by pripútala najmä mládež mali prispieť organizácie Národného frontu, ktoré si však túto úlohu vo väčšine nespĺnili ani k spokojnosti vlastných členov. O nich píšem v ďalšej časti kroniky.

Koordináčnú činnosť vykonávalo Miestne kultúrne stredisko v Ladcoch, ktoré spolu s pobočkou v Tunežiciach zastupovali Miestny národný výbor v spomínanej koordináčnej, plánovacej, kontrolnej a metodickej činnosti.

V mimoškolskej výchove a vzdelávaní plnili svoju úlohu predovšetkým školy. Osobitné odborné učilište zaujímavými, atraktívnymi formami v oblasti spoločenskej, mravnej, branno-športovej oblasti a vo výchove k životnému prostrediu a prírode. Dobrú prácu vykonávali mimoumelecké krúžky v Základnej škole, kde pôsobili rodičia a zástupcovia niektorých spoločenských organizácií. Priemernú úroveň mali tzv. rodičovské ľudové akadémie s pedagogickými témami.

Knižnica ZK ROH

Vďaka iniciatíve pracovníkov závodného klubu, za veľkej podpory ONV – odboru kultúry a Okresnej knižnice v Považskej Bystrici sa v uvoľnenej zasadačke kultúrneho domu vybuďovalo nové detské oddelenie knižnice. Nový priestor a celková reorganizácia v knižnici skvalitnili výpožičnú a ostatnú činnosť knižnice. Detské oddelenie ešte čaká doplnenie nábytkom a audiovizuálnou technikou. Inak bola v čase rekonštrukcie viackrát knižnica zatvorená. I tak mala 403 čitateľov a 18 363 výpožičiek. Fond knižnice je v roku 1989 12 392 zväzkov.

Kino Závodného klubu

Kino sa ani po rekonštrukcii a prestavbe kultúrneho domu nenachádza v dobrom technickom stave. Ovplyvnilo to kvalitu premietania, kultúrnosť prostredia a tým nepriamo aj návštevnosť. Z dotácie Ministerstva kultúry SSR sa podarilo zabezpečiť novú premietaciu techniku, ktorá sa nainštaluje v roku 1990.

V roku 1989 navštívilo 230 predstavení kina 15 546 návštevníkov, čo bolo značne viac ako v roku 1988. Zásľuhu na tom mali lepšia propagácia, výber filmov, ale najmä organizovanie rôznych tematických filmových podujatí, medzi nimi prehliadka Týždeň úspešných filmov v čase od 1. – 14. októbra. Bol to skutočne úspešný týždeň, keď vyťaženosť kina bola až 71,2 %. Celkom sa na 12 predstaveniach zúčastnilo 2 257 divákov. Najúspešnejším filmom bola česká veselohra Slunce, seno a pár facek, ktorý videlo takmer 900 divákov.

Záujmová umelecká činnosť

Po rekonštrukcii kultúrneho domu a po jeho prístavbe sa zlepšili podmienky pre krúžky a súbory Záujmovej umeleckej činnosti. Lepšie priestorové podmienky dostal AMFI-klub, dychová hudba a fotokrúžok.

Filmoví amatéri z Ladiec už tradične oboslali okresnú prehliadku amatérskych filmov v Považskej Bystrici. Tam získal 1. miesto film Ľubomíra Remu „Náš najkrajší“. S týmto filmom slávil potom úspechy aj na ďalších súťažiach.

Veľký úspech dosiahol súbor nefolklórneho tanca Pionier, ktorý pod vedením Alžbety Bušíkovej a Bohunky Lihockej získal na okresnej prehliadke prvé miesto a postúpil na krajské kolo.

Tradične dobrú prácu vykonával spevácky krúžok žien, ktorý účinkoval pri rôznych spomienkach, oslavách a obradoch ZPOZ. I tu sa vyskytli mnohé organizačné ťažkosti a tak ich – celkom 22 vystúpení treba pokladať za úspech a prejav obetavosti členiek súboru.

Dychová hudba zápasí s ťažkosťami, často neprekonateľnými a tak sa mohla iba málokedy prezentovať v úplnom obsadení. Väčšinou hrala dychová hudba na pohreboch v Ladcoch a okolí.

Zbor pre občianske záležitosti

Zbor pre občianske záležitosti v Ladcoch v roku 1989 už tradične vyvíjal bohatú činnosť. Stal sa neodmysliteľnou súčasťou práce národného výboru i kultúrneho diania v obci. Obradnej miestnosti sa uskutočnilo 22 sobášov, 17 individuálne privítaných detí a 13 detí privítali spoločne. Na inom mieste spomínam slávnostný zápis najlepších pracovníkov obce na deň oslobodenia a hostí osláv storočnice v júli 1989.

Zbor pre občianske záležitosti okrem uvedených obradov a slávností pripravil slávnostné odovzdávanie výučných listov učňom OOU v Ladcoch a uvítanie prváčikov v Základnej škole. V obradnej miestnosti dvaja manželia oslávili 50. výročie sobáša a na záver roka v kultúrnom dome posedenie s prestárlymi občanmi za účasti 140 dôchodcov.

Zástupcovia ZPOZ-u organizovali občianske pohreby a účinkovali príhovorom na všetkých ostatných smútočných aktoch.

Dňa 11. októbra 1989 v prístavbe ZKROH zasadali predsedovia a tajomníci Zborov pre občianske záležitosti z celého okresu Považská Bystrica, aby prerokovali aktuálne úlohy v tejto oblasti. Účastníci sa potom zúčastnili vzorového obradu – slávnosti rozlúčky pri odchode do dôchodku v obradnej miestnosti MNV. Za účasti zástupcov pracoviska, organizácií a rodinných príslušníkov sa rozlúčili s občanom Ladiec Štefanom Saksom.

Muzeálna činnosť

Už v roku 1988 sa rozhodlo budovať v Ladcoch pamätnú izbu so širokým obsahovým záberom od pravekého osídlenia Ladiec a okolia až po prítomnosť. Bol k tomu na začiatku roka 1989 spracovaný scenár, zozbieraný a upravený materiál. Vďaka ochote mnohých občanov sa do zbierok budúcej pamätnej siene dostalo veľa cenného materiálu, najmä fotografie, ale i trojrozmerných exponátov. Pamätná sieň je z dotácie Ministerstva kultúry už na začiatku roka 1989 zabezpečená materiálne: panely, vitríny, aranžérsky materiál, nábytok, rozhlasové zariadenia, odborná literatúra a ďalšie. Budova sa v roku 1989 iba čiastočne rekonštruovala za financie ONV – odboru kultúry. Uskutočnila, ale nedokončila sa elektroinštalácia a niektoré vnútorné stavebné práce. Keďže sa kúrenie nezapojilo, namohlo sa v zime v prácach pokračovať. Príčinou však bol aj nedostatok financií.

Kronika obce bola v roku 1989 odovzdaná a prepísaná prakticky za roky: praveké osídlenie – 1988. Tým sa splnila najdôležitejšia úloha kroniku vôbec písať. Texty však nesú pečať krátkosti času na získanie potrebných materiálov ako podkladov. Tak sa stáva, že kronikár teraz po určitom čase nachádza veľa zaujímavých a pre Ladce historických podkladov, nové dokumenty a fotografie. Rozhodol sa preto vracať sa k niektorým obdobiam retrospektívne i pri písaní ďalších období.

V roku 1989 sa uskutočnilo viacero pokusov využívať kroniku na osvetovú činnosť a vlasteneckú výchovu občanov. Na pokračovanie sa uverejňujú najzaujímavejšie pasáže z kroniky /pri príležitosti okrúhlych výročí jednotlivých udalostí/. U občanov všetkých vekových kategórií sa to stretlo s veľkým ohlasom a záujmom. Mimoriadne vydarená bola beseda v Osobitnom odbore učilišti, ktorú viedol kronikár. Bola bezprostredná a vzbudila záujem žiačok učilišťa.

Rozhlas a Ladecké zvesti

Úspešnou kapitolou osvetovej činnosti a informačnej služby občanom boli dve média informácií: miestny rozhlas a spravodajca Ladecké zvesti. Miestny rozhlas vysiela pravidelné i mimoriadne koncipované relácie – celkom 62 relácií, ktoré sa nehrávali vo vlastnom rozhlasovom štúdiu.

Ladecské zvesti mali v roku 1989 plánovaných 8 čísiel, vyšlo 10 vďaka tomu, že 2 čísla uhradili Považské cementárne. Noviny vychádzali v 1100 exemplároch, takže sa dostali do každého bytu. Tešili sa značnej obľube, pretože prinášali výlučné články, správy, oznamy z našej obce, ktoré občanov zaujímali.

Prehľad podujatí v roku 1989

Na záver kapitoly o kultúre prehľad o počte niektorých podujatí za rok 1989:

V mimoškolskej výchove a vzdelávaní sa uskutočnilo 25 podujatí za účasti 567 občanov, 480 občanov a mládeže navštevovalo 8 cyklických podujatí a kurzov. Súborný záujmovej umeleckej činnosti pripravili pre občanov 62 podujatí a ostatné kolektívy 18 podujatí. V Ladcoch bolo 10 tanečných zábav a 3 diskotéky, na účasti 6 500 účastníkov. Okolo 1 200 divákov z Ladiec a okolia videlo aj vystúpenie 3 profesionálnych súborov.

Osobitnú pozornosť v osvetovej činnosti si zaslúži jedno podujatie v Tunežiciach. Od 3. septembra 1989 do 1. decembra 1989 uskutočnili kurz šitia, ktorý viedla Anna Orihelová, učiteľka OOU. Kurz poriadal SZŽ, MKS v spolupráci s Jednotou SD a úspešne ho ukončilo 27 žien. Poslucháčky boli spokojné, pretože odborná úroveň kurzu bola vysoká. Podobné kurzy budú v Tunežiciach na základe týchto skúseností pokračovať v roku 1990.

Stredoslovenské kameňolomy a štrkopiesky Tunežice

Výrobňa tohto podniku v Tunežiciach patrí do Stredoslovenských kameňolomov a štrkopieskov š.p. v Žiline. V roku 1989 bolo v Tunežiciach zamestnaných 50 pracovníkov. Výroba sa tak, ako po minulé roky zameriavala na drvené kamenivo, ktorého vyrobili a predali okolo 300 000 ton, čo je hodnota 10 miliónov korún.

Výroba v roku 1989 bola plynulá, nevykonávali sa nijaké väčšie opravy na technickom zariadení. Významnou investíciou však bola asfaltová cesta do lomu. Dokončili ju asi na 50% s nákladom 430 000 Kčs.

Organizácie národného frontu v Ladcoch v roku 1989

Slovenský zväz žien

Na konci januára hodnotili členky Slovenského zväzu žien svoju činnosť na miestnej konferencii. Predchádzali jej výročné schôdze Základných organizácii SZŽ v Ladcoch – č.1 a č.2. Na výročnej konferencii zvolili nový miestny výbor: Alžbeta Bušíková, predsedníčka, Mária Liptáková, podpredsedníčka, členky: Aurélia Baricová, Anna Ištvaníková, Ida Eliášová, Jozefína Kalusová, Jela Kalusová, Viera Kováčová.

V roku 1989 zaznamenali ženy v Slovenskom zväze žien niekoľko pozoruhodných výsledkov. Napr. v zbere odovzdali 2 040 kg starého textilu a 220 kg skla. V brigádnickej činnosti sa mohol MNV a MV NF na ženy vždy spoľahnúť. Dvakrát do roka čistia cintorín, autobusové zastávky. Nemálo žien sa zapája do poľnohospodárskych prác, osobitne pri ošetrovaní repy. Ženy základnej organizácie č. 2 vysadili 1 900 stromov. Vo výchovnej činnosti sa mnohé starajú o pionierov, vedú rôzne krúžky. Ženy sme videli v roku 1989 pri príprave všetkých podujatí pre deti, ale dobre spolupracujú aj s ďalšími organizáciami NF, najmä so Slovenským zväzom záhradkárov, Československým červeným krížom a Telovýchovnou jednotou. V tejto oblasti bola vcelku úspešná aj kultúrna a záujmová činnosť, kde najviac pracoval spevácky krúžok a poriadali besedy o knihách.

Ani túto organizáciu neobišla choroba, ktorá nás všetkých ťaží – formalizmus. Možno práve on je príčinou, že do práce Slovenského zväzu žien sa zapájala iba časť jej členiek.

V Tunežiciach bolo organizácia Slovenského zväzu žien najaktívnejšou v tejto miestnej časti. Bola pri každej spoločenskej a kultúrnej akcii, pri organizovaní brigád počas celého roku 1989. V tomto roku pracoval výbor v zložení: Emília Mikušková, predsedníčka, Blažena Turzиковá, podpredsedníčka, Emília Kvasnicová, tajomníčka, Oľga Margušová, hospodárka a členky výboru: Viera Češková, Mária Hrubová, Hana Kvasnicová, Jarmila Kováčiková, Marta Mikušková, Emília Bartošová, Dana Letková, Anna Cáková.

Na slávnostnej schôdzi 5. marca sa zúčastnili aj funkcionári obce a spolu s ostatnými si okrem kultúrneho programu pozreli aj výstavku ručných prác žien z Tunežic. Pri príležitosti Medzinárodného dňa detí spolu so Slovenským poľovníckym zväzom, Jednotou SD, Socialistickým Zväzom mládeže usporiadali príjemné odopoludnie spojené s kultúrnym programom SZM, kreslením na asfalt a táborák. Odmeny pre deti zaopatrili zo združených prostriedkov všetkých organizácii v Tunežiciach.

Ženy v Tunežiciach boli aktívne aj v brigádnickej činnosti. Len pri tzv. jarnej aktivite usporiadali 5 akcií: pracovali na úprave detského ihriska, úprave okolia Miestneho kultúrneho strediska, robili nátery, čistili cintorín atď.

Slovenský zväz chovateľov

Slovenský zväz chovateľov v Ladcoch má 48 členov, z toho 18 mladých. Medzi hlavné úlohy, ktoré organizácia v roku 1989 sledovala patrilo zvyšovanie stavu zvierat a ich úžitkovosti, získanie krmiva pre členov a iné chovateľské úlohy. Členovia SZCH evidovali 486 kusov sliepok, množstvo králikov, vodnú hydinu, ovce, exoty.

Aj v tejto organizácii evidujú členov, ktorí sa neprejavujú navonok v aktivite pre organizáciu, respektívne pre obec. Časť z nich je členom zväčša iba pre výhody, ktoré organizácia poskytuje. Aktívna časť členov sa zapojila do plnenia úloh Volebného programu obce pri jarnej a jesennej aktivite. V roku 1989 sa opäť vyskytol mor králikov – i keď nie v takej katastrofálnej podobe ako v roku 1988.

Výbor Slovenského zväzu chovateľov pracoval v roku 1989 v takomto zložení:

Ing. Ján Mihálik – predseda, Vladimír Kacina, tajomník, Emanuel Peterka, podpredseda, Slavomír Nagy, pokladník, Viktor Lihocký, hospodár a členovia výboru : Milan Hujo a Ivan Ďurikovič.

Slovenský Zväz záhradkárov

V roku 1989 mala Základná organizácia SZZ v Ladcoch 81 členov, z toho 10 žien. V tomto roku sa rozlúčili s Jánom Čičkanom, dlhoročným členom výboru a predsedom, ktorý zomrel.

Najviac starostlivosti venovali sadu – pestovaniu ovocia, ktorého sa urodilo viac ako 100 g. Na prácach v sade sa najviac podieľali Jozef Martinák, Ján Málík, Emil Martinák, Juraj Letko, Štefan Majerech, Pavol Kalus a ďalší. Aj ich zásluhou bola v roku 1989 najväčšia úroda ovocia v histórii sadu.

Členovia Slovenského zväzu záhradkárov opäť výdatne pomáhali poľnohospodárom. V sade dopestovali 7 q jačmeňa, odpracovali 485 hodín a odovzdali na JRD 29 q sena.

V roku poskytli svojim členom a ostatným občanom 52 služieb na malotraktore, zabezpečili výsadbový materiál: stromy a okrasné kríky. Nezaostali ani v osvetovej činnosti – usporiadali dve prednášky, 1 exkurziu, 1 zájazd na výstavu Flóra Olomouc, 2 inštruktáže i spoločenské posedenie a zábavu.

Vysoko sa u tejto organizácie hodnotí už tradičná pomoc pri skrášľovaní obce, kde členovia SZZ odpracovali 2 108 hodín.

Dňa 7. – 9. októbra usporiadali v spolupráci so Slovenským zväzom žien Ladce v kultúrnom dome už tradičnú výstavu ovocia, zeleniny, kvetov a ručných prác. Výstavu videlo 796 návštevníkov. 30 exponátov odmenili cenami a čestnými uznaniami.

Dobrá spolupráca bola v roku 1989 opäť v väčšinou organizácii, ale osobitne dobrá bola so Základnou školou, kde záhradkársky krúžok pomáhali učiteľke Elene Gajdošíkovej viesť dvaja členovia SZZ.

Hospodárenie organizácie bolo vcelku dobré. Príjmy boli viac ako 13 500 Kčs, výdavky takmer 9 tisíc korún. V roku 1989 pracoval výbor SZZ v Ladcoch v takomto zložení: Jozef Martinák – predseda, Pavol Kalus - tajomník. Ďalšími funkcionármi boli: Jozef Čemeš, Štefan Češko, Emil Martinák, Valentín Král, Libor Kvasnica, Ján Málik, Štefan Mosoriak, Milan Rafaj, Jozef Rafko, Juraj Letko, Ervín Kalus.

Slovenský zväz záhradkárov v Ladcoch patril aj v roku 1989 medzi najlepšie organizácie v Ladcoch, kde majú najmenší problém s aktivitami všetkých členov, pretože vstúpili do nej so záujmom o ovocinárstvo a záhradkárstvo.

Československý červený kríž

V roku 1989 sa konal X. zjazd Československého červeného kríže, ktorý zdôraznil efektívnosť a kvalitu práce všetkých členov.

V Základnej organizácii ČSČK pracujú členovia z Ladiec i Tunežíc, ale i z Považských cementární Ladce. Organizácia mala spolu takmer 500 členov, keď v roku 1989 získali 25 členov. Plnia i jednu zo zjazdových úloh, že každý 10 občan má byť členom ČSČK – v Ladcoch je to každý šiesty. Z celkového počtu členov je však iba časť aktívna, čo je vidieť pri rôznych podujatiach a akciách, ktoré organizácia poriada.

Za dôležitú úlohu pokladali aj v roku 1989 dobrovoľné darcovstvo krvi. V ZO evidovali 65 darcov krvi, ktorí chodili pravidelne na plánované odbery. Organizácia má držiteľov bronzových, strieborných a zlatých Jánskeho plaket. V organizácii je vyškolených 11 dobrovoľných sestier, pre ktoré zakúpili lieky a doplnili brašne a posielali ich na rôzne podujatia v Ladcoch a Ilave, najmä 1. máj, motocrossové preteky a ďalšie.

V rámci zdravotníckej osvetu uskutočnili 10 prednášok pre svojich členov i pre ostatnú verejnosť. Prednášali lekári z Ilavy. Účasť na prednáškach však bola slabá. Členovia ČSČK uskutočnili 10 návštev prestárlych a chorých občanov Ladiec a Tunežíc. Majú vyškolených 7 dobrovoľných opatrovateliek, ktoré opatrujú a poskytujú pomoc chorým a nevládnym občanom.

Na Základnej škole v Ladcoch vytvorili dorastovú skupinu žiakov, ktorá pod vedením učiteľky Nadeždy Ištvaníkovej dosiahla mimoriadne úspechy v zdravotníckych súťažiach /vid'. časť školstvo/.

ZO ČSČK patril medzi organizácie, ktorá sa zapájala do brigádnickej činnosti pri skrášľovaní obce. Každý rok – i keď v malom množstve poriadajú zber liečivých rastlín – tak tomu bolo aj v roku 1989.

Pre zaslúžilých členov, darcov krvi, dobrovoľné ošetrovatelky, dobrovoľné zdravotné sestry a ostatných členov usporiadali zájazd na výstavu Flóra Olomouc.

Organizácia Červeného kríža v Ladcoch je zapojená do súťaže „Vzorná organizácia ČSČK“, ktorú aj v roku 1989 obhájila.

Jednota – Spotrebné družstvo

Organizácia je evidovaná v Tunežiciach, kde je predsedom Karol Minárik. Jednota bola veľmi aktívna najmä v snahe zlepšiť obchodnú sieť, zvýšiť jej kultúrnosť a technický stav. Veľa urobili aj pri zabezpečovaní sortimentu tovaru v predajni i pohostinstve. Členovia pod

vedením dozorného výboru sa zapájali do všetkých kultúrno-spoločenských i brigádnických podujatí. Finančne a organizačne sa podieľali na akciách pre deti, najmä však pri organizovaní kurzu šitia pre ženy.

Zväz Československo – sovietskeho priateľstva

Organizácia sa zameriavala hlavne na obdobie mesiaca československo-sovietskeho priateľstva, kde sa snažila osvetovými formami propagovať prestavbu spoločnosti v ZSSR ako príklad pre ČSSR.

Odbočka ZČSSP pomáhala organizovať podujatie Puškinov pamätník, Melódia priateľstva, kvíz Čo vieš o ZSSR a výstavku zo súťaže výtvarných prác detí MŠ a ZŠ „ZSSR očami detí“.

Socialistický zväz mládeže

V organizácii v obci Ladce sme nezaznamenali takmer nijakú činnosť tejto organizácie, iba spoluprácu s inými organizáciami pri poriadaní podujatí pre deti.

Aktívnejšia bola organizácia Socialistického zväzu mládeže v Tunežiciach, spolupracujúca s ostatnými organizáciami v miestnej časti. Oproti minulosti však na oveľa nižšej úrovni bola práca Klubu mladých v Tunežiciach.

Najviac aktivity ukázala organizácia SZM v závode Považské cementárne, ktorá sa prejavila najmä v návštevnosti na kultúrnych podujatiach, pomoci Pionierskej organizácii, pri verejnoprospešnej práci i v niektorých zaujímavých akciách. Z nich nás najviac zaujalo obnovenie tradície stavania „májov“, čo bolo v Ladcoch vždy starosťou „regrútov“, ale za posledné roky zanedbávanou vecou. Zväzáci PCLA, ale najviac mládež z Horných Ladiec túto tradíciu obnovili. Zásľuhu na tom má aj – už starší občan Ladiec – Štefan Juríček, ktorý už mnoho rokov pomáha máje stavať. Obnovil sa i zvyk ohňov na Juraja. V tomto roku mladí z Horných Ladiec urobili vatru aj s príjemným spoločenským posedením.

Na počesť 45. výročia Slovenského národného povstania, pri príležitosti stého výročia založenia cementárstva na Slovensku usporiadala organizácia SZM CEVA Trenčín v spolupráci s ostatnými organizáciami SZM – osobitne z PCLA bežeckú štafetu zo sídla najstaršej cementárne, teda Ladiec do Banskej Bystrice.

Zväz požiarnej ochrany

V obci sú tri organizácie Zväzu požiarnej ochrany: v závode Považských cementární, v obci Ladce a v miestnej časti Tunežice. Rozdelenie Ladce – PCLA, ktoré trvá už tretí rok, neprosperovalo činnosti dedinskej organizácie. Konštatovala to výročná schôdza 3. januára 1989 za rok 1988 a v podstate nič k lepšiemu sa nepohlo ani v roku 1989. V oboch častiach obce sa začal uplatňovať nový Požiarny poriadok obce. Požiarnici spolu s poslancami MNV vytvorili dvojice a uskutočnili preventívne prehliadky domov, ale zvonku aj chát a garáží. Nezmenilo sa ani vybavenie protipožiarnou technikou, ktorá nie je celkom na úrovni doby.

Dňa 8. septembra 1989 sa konali na ihrisku TJ Tatran Ladce Športové súťaže požiarnikov o putovný pohár riaditeľa štátneho podniku Cementárne a vápenky Trenčín. Zúčastnili sa ho všetci zástupcovia podnikov a závodov tohto štátneho podniku a hostia z družobného okresu Štábeň. Preteky mali dobrú úroveň, ale naše družstvo zo závodu cementáreň výraznejší úspech nezaznamenalo.

Zväz pre spoluprácu s armádou

Počet členov Základnej organizácie Zväzarmu sa v roku 1989 pohyboval okolo 145 členov, z čoho bolo viac ako 100 vo veku do 35 rokov. To určovalo aj smer na rôznorodosť a pestrosť podujatí a činností organizácie.

Dobré meno si získal krúžok turistický, ktorý pravidelne organizuje takmer po celý rok turistické pochody na zaujímavé miesta okresu i mimo neho. Najväčší záujem získala Ladecká dvadsaťpäťka, ktorá začala klásť tradíciu v roku 1988.

Systematicky pracovali modelári a elektronický krúžok, rovnako aj strelci, ktorí sa zúčastňujú okresných pretekov a súťaží. Pomerne veľa členov má kynologický krúžok, ktorý sa venuje každodennému výcviku psov. Každoročne sa organizuje a v roku 1989 tiež, výchova brancov – na pravidelných školeniach v kultúrnom dome a v teréne.

Automotoklub sa stal v roku 1989 organizátorom Krajského majstrovstva terénnych motocyklov v triede 250 a 500 cm³. Preteky sa uskutočnili na Šatarnovici a zúčastnili sa ho pretekári nominovaní Krajským strediskom. Trať pretekov merala 1 800 metrov. Začala sa 2. júla 1989 o 7.30 hodine a skončila o 17.30 vyhlásením víťazov.

Na začiatku septembra sme v Ladcoch privítali zástupcov všetkých podnikov a závodov štátneho podniku Cementárne a vápenky, konkrétne pretekárov na branno-športových hrách, ktoré sa v rámci storočnice cementárstva na Slovensku uskutočnili v Belušských Slatinách – Pionierskom tábore PCLA.

V dňoch 1. a 2. septembra tu súťažili reprezentanti Západoslovenských cementární a vápeniek, Azbestocementových závodov Nitra, Cevaservisu Stupava, Východoslovenských cementární a vápeniek, Výskumného ústavu, Podnikového riaditeľstva CEVA, Hornosmiarski cementári, zástupcovia Stredoslovenských cementární z Banskej Bystrice a domáci – z Považských cementární. Preteky sa uskutočnili v strelke za vzduchovky, malorážky a pištole, v terénnom brannom preteku a orientácii. V kategórii mužov i žien skončili na prvom mieste pretekári Považských cementární. Putovný pohár riaditeľa štátneho podniku zostal v Ladcoch.

Telovýchovné jednoty

TJ Tatran cementáreň Ladce

TJ Tatran Tunežice

Telovýchovná jednota TJ Tatran Považské cementárne organizovala v roku 1989 činnosť v oddieloch:

- odbor základnej rekreačnej telesnej výchovy
- odbor turistický
- oddiely volejbalový a stolnotenisový
- oddiel futbalový

Odbor základnej rekreačnej telesnej výchovy venoval v roku 1989 najväčšiu pozornosť organizovaniu náboru a nácviku na Celoštátnu spartakiádu 1990. Československá spartakiáda, ktorá mala byť súčasťou osláv 45. výročia oslobodenia sa pripravovala najmä v náboře časti u mužov dosť ťažko. Už tradične nebol u nich veľký záujem o spartakiádne cvičenia. Oveľa väčší záujem bol u žien, kde sa 22 /i viac/ cvičeníek pripravovalo na vystúpenia doma v Ladcoch, ktoré malo byť ako miestna spartakiáda 27. mája 1990 i na okrasnú a celoštátnu spartakiádu. Veľké bolo sklamanie, keď sa spartakiáda odvolala a súčasne značne poklesol počet cvičeníek ZRTV.

I keď sa spartakiáda na základe nerozmysleného zákroku neuskutočnila, jednotliví cvičitelia, ktorí venovali veľa času cvičeniu si zaslúžia, aby sme ich v kronike spomenuli. V Základnej škole sa nacvičovali nasledovné skladby:

- najmladšie žiactvo, 32 detí / cvičiteľky Viera Králová, Ľudmila Vráblová/
- mladšie žiačky, 16 detí / Alžbeta Bušíková/
- mladší žiaci, 24 detí / Mária Liptáková, Erika Fapšová/
- staršie žiačky, 36 detí / Lýdia Gallová, Daniela Kretová/
- starší žiaci, 25 detí / Mária Letková, Mária Bednáríková/

Ženy pri nácviku viedla Viera Martináková a Iveta Liptáková, mužov Ján Galanský.

Nepremyslený krok zrušenia spartakiády priniesol okrem morálnych škôd aj škody materiálne a zbytočne plytval silami aj v Ladcoch okolo 20 funkcionárov, ktorí sa už o toto podujatie starali.

Odbor turistiky spolupracoval s rovnakým oddielom Zväzarmu a väčšinu podujatí organizovali spolu.

Oddiel volejbalový, rovnako ako stolnotenisový zaznamenal pokles činnosti pre nezáujem členov, hoci materiálové podmienky boli vytvorené aspoň na priemernej úrovni.

Futbalový oddiel v TJ Tatran Považské cementárne je najpočetnejší. Dospelí hrajú v II. okresnej triede, kde skončili v druhej časti tabuľky. Rovnako skončili aj dorastenecké a žiacke družstvá. Pri hodnotení roku 1989 neboli členovia futbalového oddielu spokojní. Mnoho problémov bolo aj materiálneho charakteru, cítili nedostatok funkcionárov i menej disciplíny v radoch hráčov. V jesennej časti futbalových súťaží 1989 tento nedostatok pretrvával.

Za najlepšiu športovú akciu roka možno považovať 8. ročník Behu oslobodenia Ladiec, ktorý sa konal 11. mája 1989 v parku. Zúčastnili sa ho pretekári z Ladiec, ale aj z ďalších obcí okresu. Pretekalo sa v Kategóriách / v zátvorke víťaz/:

Dievčatá predškolský vek / Eva Tichá/, chlapci predškolský vek /Dušan Saksa/, dievčatá ročník 1.-2. /Silvia Hackenberová/, chlapci ročník 1.-2. / Ján Homér/, dievčatá ročník 3.-4. / Katarína Vanková/, chlapci ročník 3.-4. / Martin Vojtáš/, mladšie žiačky /Zuzana Ďurdiaková/, mladší žiaci / Jozef Palieska/, starší žiaci / Radoslav Florián/, staršie žiačky / Silvia Čačková/, dorastenci / Peter Pecúš/, dorastenky / Zuzana Dršková/, ženy / Miroslava Bobotíková/, muži do 40 rokov / Štefan Padyšák/, muži nad 40 rokov / Jozef Mihál/.

V okresnom finále Behu Smeny a Mladej fronty sa zúčastnilo 13 žiakov z našej Základnej školy. Počínali si mimoriadne úspešne: Anna Vočadlova odsadila 1. miesto v kategórii najmladších žiačok, Juraj Ištvánik 1. miesto v kategórii mladších žiakov. Staršia žiačka Michaela Jurčová skončila na druhom mieste vo svojej kategórii a spolu s Ištvánikom postúpili do krajského kola. Základná škola sa ako celok umiestnila na treťom mieste v okrese.

Zaujímavú akciu zaznamenávam i preto, lebo je neobvyklá a príkladná. Pionierky Lenka Šotkovská, Andrea Bašková a Janka Kováčová sa 17. júla 1989 v Horných Ladcoch rozhodli usporiadať v rámci letných prázdnin minisúťaž detí do 9 rokov. Pozostávala z rôznych závodných a zábavných hier. Na záver dostali deti odmeny: lízanky, ceruzky, vlajočky. Na pretekoch bolo desiatky divákov z radov rodičov, ktorí chválili iniciatívu troch dievčat. Do kroniky ho zapisujeme ako príkladný čin detí roku 1989.